

Ruud van der Meijden (1945–2007): ambachtelijk planten-taxonoom en vrijmoedig verteller in de nationale floristiek

Wout (W.J.) Holverda¹, Hans (J.D.) Kruijer¹ & Frits (C.F.) van Beusekom²

- 1 Nationaal Herbarium Nederland/Universiteit Leiden Branch,
Postbus 9514, 2300 RA Leiden; e-mail: holverda@nhn.leidenuniv.nl,
hkruijer@nhn.leidenuniv.nl
- 2 La Carrière, 36300 Rosnay, Frankrijk, e-mail: camille.beusekom@libertysurf.fr

Ruud van der Meijden (1945–2007): ambachtelijk plantentaxonoom en vrijmoedig verteller in de nationale floristiek

Ruud van der Meijden was een enthousiast en inspirerend botanicus die een belangrijke bijdrage heeft geleverd aan de ontwikkeling van de floristiek in Nederland. Hij stond aan de wieg van de Stichting FLORON en het databestand FLORBASE. Hij heeft botanisch en floristisch Nederland vertrouwd gemaakt met de modernste inzichten in de plantensystematiek door deze toe te passen in de vier edities van de Heukels' Flora van Nederland^{1–5} die hij heeft samengesteld en geschreven.

Ruud van der Meijden (1945–2007): skilful and diligent plant taxonomist and bold conversationalist in Dutch floristics

Ruud van der Meijden was an enthusiastic and inspiring botanist who has paid a significant contribution to the development of Dutch floristics. He was co-founder of 'Stichting FLORON' [the FLORON foundation] and the floristic data base FLORBASE. He incorporated the most recent insights in plant systematics in the four editions of the Heukels' Flora van Nederland^{1–5} which he had written and edited. In doing so, he made many Dutch botanists and other users of these Floras familiar with these new insights and corresponding novel classifications.

Enthousiast en inspirerend botanicus

Ruud van der Meijden (1945–2007) heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van de floristiek in Nederland. Hij was een groot plantenkenner, die tijdens zijn talloze voordrachten, floracursussen en -excursies met groot enthousiasme en inspiratie zijn plantenkennis overdroeg op zijn publiek, dat varieerde van biologiestudenten tot boswachters. Ruud was ook in staat zijn floristische boodschap in de media (pers, radio, televisie) voor een breed publiek toegankelijk te maken. Hij informeerde Nederlandse botanici, plantencologen en floristen over de voortschrijdende inzichten in de plantensystematiek door van Gorteria een tijdschrift te maken met gedegen artikelen over de wilde flora van Nederland. Daarnaast maakte hij hen vertrouwd met de modernste plantensystematische inzichten door deze toe te passen in de vier edities van de Heukels' Flora die door hem werden samengesteld en geschreven.^{1–5}

Jeugd en Studie

Planten hoorden bij Ruud zoals stormen bij de herfst. Hij groeide op in Rotterdam-Zuid en werd op zijn twaalfde lid van de Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie (NJJN). Met de NJN-ers maakte hij veel excursies naar wat hij stevast een kampje noemde. Oostvoorne was vanuit zijn woonplaats relatief gemakkelijk op de fiets te bereiken en het duingebied daar werd dan ook zijn favoriete excursieterrein. Als in een jongensboek bleef hij soms, omdat de heen- en terugreis op één en dezelfde dag te lang was, met zijn excursiegenoten stiekem in een bunker overnachten. De voorliefde die hij in die tijd voor dit gebied moet hebben opgevat, heeft hem nooit meer losgelaten. Na de middelbare school ging hij in 1962 biologie studeren in Leiden, de stad waar hij ook zijn vrouw, Nelleke, heeft leren kennen. Waar menige studiegenoot zich nog onzeker een weg zocht in het veelvormige universum van de biologie, viel Ruud onmiddellijk op door zijn grote plantenkennis en tomeloze energie. Eigenlijk bestond er voor hem maar één optie: botanicus worden, en als vanzelfsprekend aan het Rijksherbarium. Nadat hij in september 1966 zijn kandidaatsexamen afgelegd had, maakte hij onder leiding van prof. C.G.G.J. van Steenis een systematische bewerking van de Haloragaceae en van het geslacht *Atriplex* onder leiding van dr. S.J. van Oostroom. Dat laatste onderzoek werd gevolgd door een biosystematische studie onder leiding van prof. R. Hegnauer en een pollenmorfologische studie onder leiding van dr. J. Muller aan het geslacht *Symplocos*. Op 4 maart 1969 deed hij zijn doctoraalexamen en kort daarop werd hij door Van Steenis gevraagd als wetenschappelijk medewerker; op 1 april van datzelfde jaar was zijn aanstelling een feit. Zijn opdracht was: onderwijs geven in de Bijzondere Plantkunde en het verrichten van onderzoek aan tropische bloemplanten. Dat laatste betekende in de praktijk het maken van een systematische revisie van het meer dan negentig taxa tellende geslacht *Xanthophyllum* (Polygalaceae). Hij voltooide zijn proefschrift in 1982.⁶

De Nederlandse flora, en dan in het bijzonder de adventief-flora van Rotterdam, bleef echter zijn aandacht houden. Binnen het Rijksherbarium werd hij steeds vaker geraadpleegd voor determinaties of ging hij mee op werkweken die door de 'Afdeling Nederland' georganiseerd werden. Daardoor werd het contact met deze Nederlandse tak van het Rijksherbarium steeds frequenter en vriendschappelijker. Vooral de discussies die binnen de 'Atlasploeg' gevoerd werden over indigeniteit, de zin van karteren per vierkante kilometer, de omgrenzing van taxa en het formuleren van uurhokfrequentieklassen hadden zijn inspirerende aandacht. Dit bleef niet onopgemerkt en op aansporing van de toenmalige directeur van het Rijksherbarium, prof. C. Kalkman, verlegde Ruud in 1986 zijn werkzaamheden van de Afdeling Tropische Planten naar de Afdeling Nederlandse & Europese Flora.

Ruuds medewerking aan de Heukels' Flora van Nederland dateert echter al van voor deze overgang, want toen uitgeverij Wolters-Noordhoff in 1981 aangaf het honderdjarig bestaan van dit standaardwerk in 1983 te willen vieren met een geheel vernieuwde 20^e editie, en Van Oostroom om gezondheidsredenen afhaakte, werd die taak overgenomen door een team van het Rijksherbarium.¹ Ruud bleek daarvan bestendig lid, want pas in 2005, bij het verschijnen van de 23^e editie, beschouwde hij zijn werk eraan als voltooid.⁴

Twee ijkpunten: Atlas Nederlandse Flora en de Nederlandse Oecologische Flora

Het project ‘Atlas van de Nederlandse Flora’ dat in de jaren zeventig van de vorige eeuw van start ging was een gezamenlijk initiatief van J. Mennema van het Rijks-herbarium en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Daarmee kon op basis van de oude IVON-kaartjes, streeplijsten, het kaartsysteem met vondsten, diverse herbariumcollecties en de literatuur, inclusief de oudere floristische werken, voor het eerst goed zichtbaar gemaakt worden hoezeer de toestand van de Nederlandse flora was veranderd, en vooral achteruitgegaan was. Het Atlasteam zorgde, ook door het organiseren van zaterdagexcursies (voor het opvullen van de lege plekken op de kaart), voor een verhoogde floristische activiteit in ons land. De eerste twee delen van de Atlas van de Nederlandse Flora, respectievelijk de ‘Uitgestorven en zeer zeldzame planten’ en de ‘Zeldzame en vrij zeldzame planten’, verschenen in 1980 en 1985.^{7 8} Het zag er naar uit dat het laatste deel door het opdrogen van de subsidie van het Ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk (CRM) niet zou verschijnen, maar Ruud wist, met hulp van C.L. Plate van het CBS en E.J. Weeda, voor dit deel, de ‘Minder zeldzame en algemene soorten’, de verspreidingskaartjes (zonder de begeleidende teksten) in 1989 toch gepubliceerd te krijgen⁹; nu echter met subsidie van het Ministerie van Landbouw en Visserij en de Rijks Planologische Dienst.

Zeker niet onvermeld mag blijven Ruuds bemoeienis met het prestigieuze Nederlandse Oecologische Flora-project, dat maatschappelijk breed gedragen werd door het IVN, de VARA en de VEWIN. Daarin zouden alle Nederlandse plantensoorten – die door Rein, Chiel en Taco Westra op onvolprezen wijze in aquarel en foto werden afgebeeld – worden voorzien van ecologische bijzonderheden. Er was dus een auteur nodig die passie, kennis en werklust in korte tijd kon omsmeden tot niet alleen botanisch-erudiete, maar vooral uitnodigende en toegankelijke teksten. Eddy Weeda voorzag in die unieke combinatie en vestigde met die reeks – de eerste drie delen verschenen in 1985, 1987 en 1988! – voorgoed zijn naam binnen de Nederlandse botanie.¹⁰ Maar het was zeker niet zonder reden dat het eerste deel van deze imposante serie aan Ruud van der Meijden werd opgedragen.

Het fundament verstevigd: FLORON en FLORBASE

Inmiddels werden de krachten gebundeld om het floristisch inventariseren van Nederland beter gestalte te geven middels een onafhankelijke organisatie. Ruuds motivatie en organisatietalent werden aangewend om samen met het CBS een subsidieaanvraag in te dienen bij het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV). Na toekenning kon de Stichting FLORON worden opgericht en in december 1988 officieel in Leiden worden gepresenteerd. Vooral in de beginfase, waar het gold het opzetten van de infrastructuur van districtscoördinatoren en waarnemers, de waarnemingsformulieren en de controle van vondsten heeft Ruud veel tijd en energie in de voortgang gestoken. Het beste voorbeeld van zijn bindend vermogen was wellicht het opzetten van de nationale databank FLORBASE. Het idee voor FLORBASE werd geboren tijdens de feestelijke bijeenkomst ter gelegenheid van de presentatie in het Rijksherbarium

Fig.1. Ruud van der Meijden (op de knieën in het gras) omringd door Leidse biologiestudenten op de Kunderberg in Zuid-Limburg tijdens de floraexcursie in 2006. Foto: Kevin van den Hof.

van deel 3 van de Atlas van de Nederlandse Flora⁹, waarbij Ruud en oud-collega Frits van Beusekom filosofeerden over de bruikbaarheid van de Atlasgegevens bij het maken van analyses over landelijke en regionale verdroging, doel van LNV-project ‘Effectgerichte maatregelen’.¹¹ Ruud wist door zijn charismatische zakelijkheid en pragmatisme zoveel vertrouwen te wekken bij de betrokken ambtenaren, dat drie ministeries subsidieverplichtingen aangingen. Toevallig raakten tijdens deze fase medewerkers van het sterk maatschappelijk georiënteerde Centrum voor Milieukunde Leiden (CML) door hun studies op het gebied van ecotoopsystemen en ecohydrologie met Ruud in gesprek en boden hem aan zowel een nader uitgewerkt projectvoorstel te schrijven als de organisatie van de landelijke databank op zich te nemen.

Na toekenning van een additionele subsidie wordt het CML officieel partner en kan FLORBASE in 1992 van start gaan, met een ‘startkapitaal’ van 3.5 miljoen plantenwaarnemingen. In 1994 wordt het beheer van de databank, die gemeenschappelijk eigendom is van FLORON en het onderzoeksinstituut Rijksherbarium/Hortus Botanicus (nu onderdeel van het Nationaal Herbarium Nederland), aan FLORON overgedragen. Inmiddels telt de databank meer dan 10 miljoen waarnemingen. Na de organisatie van en rond FLORBASE was Ruuds grootste zorg de wetenschappelijke betrouwbaarheid van de databank en ontfermde hij zich over de foutencontrole en (on)waarschijnlijkheid van vondsten. Pas nu de Nationale Databank Flora en Fauna met de oprichting van de Gegevens Autoriteit Natuur zijn beslag krijgt, wordt duidelijk dat Ruud – door de scherpzinnige koppeling van de vele omvangrijke florabronnen die ons land telt – zijn tijd flink vooruit was.

Veranderend onderzoek aan de Nederlandse en de Europese flora en de Heukels' Flora

Sinds de jaren negentig van de vorige eeuw heeft de plantensystematiek door de brede toepassing van de fylogenetische systematiek, de steeds krachtiger computers en rekenprogramma's en de ontwikkeling van steeds slimmere moleculaire technieken een ware revolutie doorgemaakt. De technologie reikte het vak niet alleen de hand, maar ging er volgens sommigen zelfs mee aan de haal. Ruud hoorde niet tot die laatste categorie. Hij wist zich als wetenschapper wonderwel goed aan te passen aan die snel veranderende kijk op systematisch onderzoek. Dit weerspiegelt zich in de onderwerpen van de zeven promovendi die Ruud begeleid heeft, want binnen een tijdbestek van vijftien jaar verplaatste de aandacht zich van klassiek-taxonisch onderzoek (Leni Duistermaat¹²) naar meer toegepast (Femke Frietema de Vries¹³ en Annemieke Kiers¹⁴) en beleidsondersteunend, geavanceerd-statistisch onderzoek (Flip Witte¹⁵ en Wil Tamis¹⁶), om te eindigen met *high tech* DNA-onderzoek (Pieter Pelser¹⁷ en Kevin van den Hof¹⁸). Natuurlijk had Ruud een voorkeur voor ambachtelijke taxonomie; gewoon met de flora, herbariummateriaal en pincet achter de binoculair, en dan meten, meten, en nog eens meten. Maar hij kon zich anderzijds ook met onverholten enthousiasme wijden aan werk dat een meer onmiddellijk maatschappelijk belang diende, zoals de Rode Lijst^{19–21}, de Standaardlijst^{22–26} of de Heukels' Flora.^{1–4}

Toen evenwel de nieuwe inzichten in verwantschapsrelaties tussen plantengroepen door de combinatie van fylogenetische en moleculaire systematiek zich bestendigden en toepasbaar werden, aarzelde hij geen moment om die nieuwe inzichten in familie- en genus-omgrenzing in de 23^e editie van de Heukels' Flora⁴ in te voeren. Dat hij daarmee wereldwijd voorop liep op andere floraschrijvers interesseerde hem weinig; hij leefde in de geruststelling dat hij zijn Flora in overeenstemming had gebracht met de stand van wetenschap van dat moment. Hij was van mening dat 'als de kennis er is, je het de gebruikers niet moet onthouden'. Kennelijk begrepen die gebruikers de noodzaak, want waar voorheen puur nomenclatorische veranderingen nog wel eens aanleiding waren voor gemopper – waarvoor Ruud overigens weinig ontvankelijk was, want inherent aan het vak – werden deze nieuwste veranderingen opmerkelijk snel omarmd.

Onderwijs: praktisch, op maat en eigenzinnig

Als staflid van het Rijksherbarium participeerde Ruud als vanzelf in het universitaire onderwijs, bijvoorbeeld als docent tijdens de basiscursus Systematiek, waar planten beschrijven, sleutels maken en nomenclatuur centraal stonden.

Leidse eerstejaars biologen trekken al generaties lang richting Zuid-Limburg om daar hun weg te leren vinden in de wilde flora van Nederland (Fig. 1). Maar binnen het verdere studieprogramma werd die basis eigenlijk niet verder verbreed. Ruud beschouwde dat als een gemiste kans en wist door zijn enthousiasme zowel studenten als directie van de toenmalige subfaculteit Biologie te overtuigen van de

noodzaak tot verdieping. Op daartoe geëigende locaties en op het juiste tijdstip in het seizoen werd echt werk gemaakt van geelbloeiende Asteraceae en Brassicaceae, vegetatieve Poaceae, Cyperaceae en Juncaceae. De didactische aanpak was even eenvoudig als doeltreffend: terminologie van de flora leren begrijpen, herbariummateriaal bestuderen, veldonderzoek doen, verzamelen, etiketteren en opnemen in de cursuscollectie. De oefentijd, die ruimer bemeten was dan nu, en de herhaling deden de rest. Dat die aanpak gewaardeerd werd mag blijken uit het feit dat ook de excursie naar Spanje zich jaarlijks in grote belangstelling mocht verheugen.

Cursussen die hij later gaf voor medewerkers van onder andere Staatsbosbeheer waren op dezelfde leest geschoeid, maar die waren voor hem – door het tweerichtingsverkeer – veel uitdagender, want, zo vond hij, boswachters moest je overtuigen. Hij verheugde zich altijd bovenmatig op deze cursussen omdat ze, anders dan bij studenten, direct impact hadden op de terreinen waar deze mensen werkzaam waren. Het doordachte veldbezoek, ver buiten hun eigen werkterrein en vaak naar ongekende juweeltjes van hun eigen organisatie, bleek voor velen een *eyeopener*. En als 's avonds de geanimeerde discussies over terreinbeheer – bij een glas bier en met oplopend stemgeluid – gevoerd werden, dan was de droge introductie aan weerbarstig herbariummateriaal bijzonder snel vergeten.

Via nieuwe wegen terug naar Oostvoorne

De systematicus Van der Meijden schroomde niet om zich op een voor hem onbekend vakgebied te begeven. Hij correspondeerde vol flair met taalkundigen over de wenselijkheid en consequenties van hun herziene spellingregels voor de tussen-*n* bij samengestelde plantennamen zoals Paardenstaart (*Equisetum*). Ook was hij, hoewel hij weinig affiniteit had met de vegetatiekunde, uit eigen beweging lid geworden van de Plantensociologische Kring Nederland en heeft hij de veldkennis die bij vegetatiekundigen aanwezig is bewust opgezocht. Telkens opnieuw probeerde hij via nieuwe wegen mensen voor planten te winnen. Zijn twee interactieve Heukels' Flora cd- en dvd-rom's^{27–29} en zijn samenwerking met Clive Stace voor eenzelfde project voor de Britse Eilanden³⁰ getuigen daarvan. Helaas heeft hij het resultaat van zijn laatste project, een kleurrijk geïllustreerde Flora van de Benelux, niet meer kunnen zien verschijnen.

Sinds Ruud met Nelleke vanuit Leiden naar Oostvoorne verhuisde, nam zijn belangstelling voor beheer van natuurterreinen zienderogen toe. Zijn opvattingen over de rol die runderen in natuurterreinen spelen leidden weer tot discussies in de pers. Inmiddels was hij ook toegetreden tot de Natuurwetenschappelijke Commissie van het Zuid-Hollands Landschap. Ruud kende de magie van het duin en hij wijdde onmiddellijk zijn aandacht aan het beminde Vliegveld en de nabijgelegen terreinen³² waar Dotterbloem (*Caltha palustris* L.), Groenknolorchis (*Liparis loeselii* (L.) Rich.), Teer guichelheil (*Anagallis tenella* (L.) L.) en Slanke gentiaan (*Gentianella amarella* (L.) Börner) elk seizoen opnieuw om de meeste aandacht strijden. Daarmee bleek achteraf gezien de cirkel rond, want door zijn adviezen drukt hij ook de komende jaren een stempel op het voortbestaan van deze kwetsbare soorten en vegetaties.

Voorne's Duin was niet *de* rode draad in Ruuds leven – dat was Nelleke – maar wel een jeugdliefde die tegen het einde, van wat met recht een werkzaam leven mag worden genoemd, met door arbeid vergaarde kennis, wederom tot bloei werd aangezet.

Tijdens een indrukwekkende bijeenkomst op een zonnige donderdag in mei 2007 nam floristisch Nederland afscheid van de wetenschapper, de collega, de opponent, maar vooral van de charmante persoonlijkheid die Ruud van der Meijden was.

1. R. van der Meijden, E.J. Weeda, F.A.C.B. Adema & G.J. de Joncheere. 1983. Flora van Nederland, ed. 20. Wolters-Noordhoff, Groningen.
2. R. van der Meijden. 1990. Heukels' Flora van Nederland, ed. 21. Wolters-Noordhoff, Groningen.
3. R. van der Meijden. 1996. Heukels' Flora van Nederland, ed. 22. Wolters-Noordhoff, Groningen.
4. R. van der Meijden. 2005. Heukels' Flora van Nederland, ed. 23. Wolters-Noordhoff, Groningen / Houten.
5. Zie verder de bijdrage van Leni Duistermaat in deze aflevering van *Gorteria* op p. 119–131 over de inhoudelijke ontwikkelingen van de Heukels' Flora van Nederland.
6. R. van der Meijden. 1982. Systematics and Evolution of *Xanthophyllum* (Polygalaceae). Proefschrift Rijksuniversiteit Leiden. — Ook verschenen als Leiden Botanical Series 7: i–vii + 1–159. E.J. Brill / Leiden University Press, Leiden.
7. J. Mennema, A.J. Quené-Boterenbrood & C.L. Plate (red.). 1980. Atlas van de Nederlandse Flora 1. Uitgestorven en zeer zeldzame planten. Kosmos, Amsterdam.
8. J. Mennema, A.J. Quené-Boterenbrood & C.L. Plate (red.). 1985. Atlas van de Nederlandse Flora 2. Zeldzame en vrij zeldzame planten. Bohn, Scheltema & Holkema, Utrecht.
9. R. van der Meijden, C.L. Plate & E.J. Weeda (red.). 1989. Atlas van de Nederlandse Flora 3. Minder zeldzame en algemene soorten. Rijksherbarium / Hortus Botanicus, Leiden, in samenwerking met het Centraal Bureau voor de Statistiek, Voorburg / Heerlen.
10. E.J. Weeda. 1985–1994. Nederlandse Oecologische Flora 1–5. IVN in samenwerking met VARA en VEWIN, Amsterdam.
11. Frits van Beusekom was initiator en trekker van het LNV-project 'Effectgerichte maatregelen', dat later bekend geworden is onder de naam Overlevingsplan Bos en Natuur (OBN).
12. H. Duistermaat. 1996. Monograph of *Arctium* L. (Asteraceae). Generic delimitation (including *Cousinia* Cass. p.p.), revision of the species, pollen morphology, and hybrids. *Gorteria* Supplement 3: 1–143.
13. F.T. Frietema de Vries. 1996. Cultivated Plants and the Wild Flora. Effect Analysis by Dispersal Codes. Proefschrift Universiteit Leiden. Rijksherbarium / Hortus Botanicus, Leiden.
14. A.M. Kiers. 2000. Endive, Chicory and their wild relatives. A systematic and phylogenetic study of *Cichorium* (Asteraceae). *Gorteria* Supplement 5: 1–77.
15. J.-P.M. Witte. 1998. National water management and the value of nature. Proefschrift Landbouwniversiteit Wageningen, Wageningen.
16. W.L.M. Tamis. 2005. Changes in the flora of the Netherlands in the 20th century. *Gorteria* Supplement 6: 1–233.
17. P.B. Pelsler. 2004. In search of the closest relatives of *Senecio jacobaea*. Systematic studies in *Senecio* sect. *Jacobaea* (Asteraceae). Proefschrift Universiteit Leiden. Nationaal Herbarium Nederland, Universiteit Leiden Branch, Leiden.
18. K. van den Hof. 2009. Evolution of *Viola stagnina* and its sisterspecies by hybridisation and polyploidisation. Proefschrift Universiteit Leiden, in voorbereiding.
19. E.J. Weeda, R. van der Meijden & P.A. Bakker. 1990. FLORON-Rode Lijst 1990. Rode Lijst van in Nederland bedreigde en verdwenen plantesoorten (Pteridophyta en Spermatophyta) in de periode 1.I.1980–1.I.1990. *Gorteria* 16: 2–26.
20. R. van der Meijden, B. Odé, C.L.G. Groen, J.P.M. Witte & D. Bal. 2000. Bedreigde en kwetsbare vaatplanten in Nederland. Basisrapport met voorstel voor de Rode Lijst. *Gorteria* 26: 85–208.

21. R. van der Meijden & H. Duistermaat. 1996. Aanvullingen en correcties op de FLORON Rode Lijst (1990). *Gorteria* 22: 5–6.
22. E.J.M. Arnolds & R. van der Meijden. 1976. Standaardlijst van de Nederlandse flora 1975. Rijksherbarium, Leiden.
23. R. van der Meijden, E.J.M. Arnolds, F. Adema, E.J. Weeda & C.L. Plate. 1984. Standaardlijst van de Nederlandse flora 1983. Rijksherbarium, Leiden.
24. R. van der Meijden, L. van Duuren & H. Duistermaat. 1996. Standaardlijst van de Nederlandse flora 1996. Overzicht van de wijzigingen sinds 1990. *Gorteria* 22: 1–5.
25. R. van der Meijden, L. van Duuren, E.J. Weeda & C.L. Plate. 1991. Standaardlijst van de Nederlandse flora 1990. *Gorteria* 17: 75–127.
26. W.L.M. Tamis, R. van der Meijden, J. Runhaar, R.M. Bekker, W.A. Ozinga, B. Odé & I. Hoste. 2004. Standaardlijst van de Nederlandse flora 2003. *Gorteria* 30: 101–195.
27. R. van der Meijden. 1998. Heukels' Interactieve Flora van Nederland. MacIntosh cd-rom, v. 1.0. ETI World Biodiversity Database, CD-ROM Series. ETI / Rijksherbarium, Amsterdam / Leiden.
28. R. van der Meijden. 1999. Heukels' Interactieve Flora van Nederland. Windows cd-rom, v. 1.0. ETI World Biodiversity Database, CD-ROM Series. ETI / Rijksherbarium, Amsterdam / Leiden.
29. R. van der Meijden. 2007. Heukels' Interactieve Flora van Nederland. Windows dvd-rom, v. 2.0. ETI / Nationaal Herbarium Nederland, Amsterdam / Leiden.
30. C. Stace, R. van der Meijden (red.) & I. de Kort (red.). 2004. Interactive Flora of the British Isles: a digital encyclopedia. Windows & Macintosh dvd-rom, versie 1.0. ETI, Amsterdam.
31. M. Blamey, R. van der Meijden & F. Van Rossum. 2009. Wilde Planten van Nederland, België en Luxemburg. Een pocketflora van Benelux. Domino Books, Frankrijk. (verschijnt waarschijnlijk in het voorjaar van 2009, wordt ook in het Frans en het Engels uitgegeven).
32. Zie ook de bijdrage van Wil Tamis en de zijnen op p. 185–200 in deze aflevering van *Gorteria* over de gevolgen van begrazing door vee voor Rode Lijstsoorten.

Bibliografie

- Meijden, R. van der. 1966. Two new mountain plants from Eastern New Guinea. *Blumea* 14: 245–247.
- Meijden, R. van der. 1967. Het geslacht *Beckmannia* Host in Nederland. *Gorteria* 3: 209–211.
- Meijden, R. van der. 1968. Overzicht der in Nederland gevonden adventieve *Atriplex*-soorten. *Gorteria* 4: 103–108.
- Meijden, R. van der. 1969. An annotated key to the South-East Asian, Malesian, Mascarene, and African species of *Myriophyllum* (Haloragaceae). *Blumea* 17: 303–311.
- Meijden, R. van der. 1970. Haloragaceae. In: *Flora of Thailand* 2: 1–4. Applied Scientific Research Corporation of Thailand, Bangkok.
- Meijden, R. van der. 1970. Biosystematic notes on *Atriplex patula* L., *A. hastata* L., and *A. littoralis* L. (Chenopodiaceae). *Blumea* 18: 53–63.
- Meijden, R. van der. 1970. A new *Xanthophyllum* (Polygalaceae) from Borneo. *Blumea* 18: 392.
- Meijden, R. van der & J.F. Veldkamp. 1970. Drie voor Nederland nieuwe adventieve Amaranthaceae uit de geslachten *Gomphrena* en *Alternanthera*. *Gorteria* 5: 54–60.
- Meijden, R. van der. 1971 ['1970']. A survey of the Pollenmorphology of the Indo-Pacific species of *Symplocos* (Symplocaceae). *Pollen et Spores* 12: 513–551.
- Meijden, R. van der. 1971. Proposal for the conservation of the generic name 4281 *Xanthophyllum* Roxb. (1820) against *Eystathes* Lour. (1790) (Polygalaceae). *Taxon* 20: 647.
- Meijden, R. van der & N. Caspers. 1972. Haloragaceae. In: *Flora Malesiana*, ser. I, 7: 239–263.
- Meijden, R. van der. 1973. Twenty-four new names in *Xanthophyllum* (Polygalaceae). *Bot. J. Linn. Soc.* 67: 117–120.
- Meijden, R. van der. 1975. *Vinkia*, a new Australian genus of the tribe Myriophylleae (Haloragaceae). *Blumea* 22: 251–253.
- Meijden, R. van der. 1975. Aanwinsten voor de Nederlandse adventief-flora, 13. *Gorteria* 7: 113–114.
- Meijden, R. van der. 1975. Boekbespreking: A.J. Quené-Boterenbrood & J. Mennema, *Zeldzame plantesoorten in Zuid-Holland*. *Gorteria* 7: 131–132.
- Meijden, R. van der. 1975. *Gunnera*. In: M.M.J. van Balgooy, *Pac. Pl. Ar.* 3: 258–259. Rijks-herbarium, Leiden.
- Arnolds, E.J.M. & R. van der Meijden. 1976. Standaardlijst van de Nederlandse flora 1975. Rijks-herbarium, Leiden. 26 pp.
- Meijden, R. van der. 1976. Het verspreidingsgebied van *Senecio jacobaea* L. var. *nudus* Weston. *Gorteria* 8: 57–61.
- Meijden, R. van der. 1976. Flora en landschapsbeheer tussen Venlo en Arcen. Een inventarisatie-onderzoek volgens de methode-Mennema. Rijks-herbarium, Leiden. 34 pp. + 4 kaarten.
- Meijden, R. van der & E.F. de Vogel. 1976. Brandhout! NRC-Handelsblad, zaterdagbijlage 24 december: 3.
- Meijden, R. van der. 1977. Over de wenselijkheid van natuurbos op de Veluwe. *De Schouw* 24: 114–121.
- Meijden, R. van der. 1977. De flora van de Dordtse Biesbosch. Een inventarisatieverslag met de oude en de nieuwe florastatistiek. (Met medewerking van A. Abma). Rijks-herbarium, Leiden. 49 pp.
- Meijden, R. van der. 1977. Veldonderzoek. Niet alleen nuttig, maar ook noodzakelijk. In: P. Nijhoff, *Nogmaals milieukartering en - waardering ter discussie. Natuur en Landschap 1976-6*: 163–165.
- Meijden, R. van der & E.F. de Vogel. 1977. Hak al het dennebos maar om. NRC-Handelsblad, zaterdagbijlage 8 januari: 5.
- Meijden, R. van der & E.F. de Vogel. 1977. De berken moeten de bossen redden. NRC-Handelsblad, zaterdagbijlage 12 maart: 4.
- Brand, A.M. & R. van der Meijden. 1978. Grassentabel. Rijks-herbarium, Leiden. 17 pp.
- Meijden, R. van der. 1978. *Juncus effusus* L. f. *pauciflorus* (Michel ex Lej. & Court.) Th.J. Reichgelt, een prematuur bloeiende vorm van pitrus. *Gorteria* 9: 32–34.

- Meijden, R. van der. 1978. Brandnetels en overige planten langs Spijkerboor en Steurgat (Brabantse Biesbosch) in augustus 1978. Intern verslag voor Staatsbosbeheer in Noord-Brabant. 43 pp.
- Meijden, R. van der. 1978. Boekbespreking: K. Walther, Die Vegetation des Elb-tales. Acta Bot. Neerl. 27: 158.
- Meijden, R. van der & W.V. Rubers. 1978. Boekbespreking: J.T.R. Kalkhoven, A.H.P. Stumpel & S.E. Stumpel-Rienks, Landelijke milieukartering. Gorteria 9: 15–19; Acta Bot. Neerl. 27: 159–160.
- Meijden, R. van der. 1979. Een vergelijking tussen morfologische en fylogenetische systematiek aan de hand van het geslacht *Xanthophyllum* – Polygal. Intern rapport. Rijksherbarium, Leiden. 16 pp. (Samenvatting lezing).
- Meijden, R. van der. 1979. Boekbespreking: Ellenberg, Vegetation Mitteleuropas mit den Alpen. Acta Bot. Neerl. 28: 383.
- Meijden, R. van der. & J.C. Roskam. 1979. Boekbespreking: S.J. van Ooststroom, Heukels-Van Oostroom, Flora van Nederland. Acta Bot. Neerl. 27: 442.
- Meijden, R. van der. 1980. 4. Planten. In: I.S. Zonneveld, De Biesbosch. Het karakter na de 'grote verandering': 62–82. Kosmos, Amsterdam.
- Meijden, R. van der. 1980. Boekbesprekingen: H. Ellenberg, Zeigerwerte, ed. 2. Acta Bot. Neerl. 29: 60; H. Walter, Vegetation of the Earth, ed. 2. Acta Bot. Neerl. 29: 319; E. Oberdorfer, Pflanzensoc. Exkursionsflora, ed. 4. Acta Bot. Neerl. 29: 321; J. Mennema, A.J. Quené-Boterensbrood & C.L. Plate (red.). Atlas van de Nederlandse Flora 1. Acta Bot. Neerl. 29: 329–331.
- Meijden, R. van der & A.M. Brand. 1980. Grassentabel. Determinatiesleutel voor de Nederlandse grassoorten naar kenmerken van de jonge vegetatieve spruit, aangevuld met taxonomische notities over de *Festuca ovina*-, de *Festuca rubra*- en de *Koeleria macrantha*-groep. Rijksherbarium, Leiden. 35 pp.
- Meijden, R. van der & P. Heukels. 1980. *Cerastium pumilum*. In: J. Mennema, A.J. Quené-Boterensbrood & C.L. Plate (red.), Atlas van de Nederlandse Flora 1: 83.
- Meijden, R. van der. 1981 ['1980']. De flora van de Brabantse Biesbosch in 1978/1979. Staatsbosbeheer. Dienstvak Natuurbehoud. Rapport 20-801-4. 23 pp.
- Meijden, R. van der. 1981. Boekbespreking: S.J. Casper & H.-D. Krausch, Süßwasserflora von Mitteleuropa. Acta Bot. Neerl. 30: 324.
- Meijden, R. van der. 1982. Systematics and Evolution of *Xanthophyllum* (Polygalaceae). Leiden Botanical Series 7: i–vii + 1–159. — Ook als proefschrift verschenen met *curriculum vitae* en samenvatting. E.J. Brill / Leiden University Press, Leiden. 169 pp.
- Meijden, R. van der. 1982. Een nieuwe combinatie in *Ranunculus peltatus* Schrank. Gorteria 11: 92.
- Meijden, R. van der. 1982. Een nieuwe combinatie in *Atriplex*. Gorteria 11: 119.
- Meijden, R. van der & E.J. Weeda. 1982. *Eragrostis pilosa* (L.) Beauv. en *E. minor* Host in Nederland. Gorteria 11: 106–113.
- Meijden, R. van der. 1983. Verborgen veranderingen in Heukels' flora. Natura 80: 311–313.
- Meijden, R. van der. 1983. Boekbespreking: B. Haller, & W. Probst, Botanische Exkursionen. Natura 80: 410.
- Meijden, R. van der & E.J. Weeda. 1983. *Potamogeton filiformis* Pers. in Nederland? Gorteria 11: 214.
- Meijden, R. van der & E.J. Weeda, F. Adema & G.J. de Joncheere. 1983. Flora van Nederland, ed. 20. Wolters-Noordhoff, Groningen. 583 pp.
- Addink, M.J. & R. van der Meijden. 1984. *Carex arenaria* L., *C. reichenbachii* Bonnet en *C. ligerica* Gray in Nederland. Gorteria 12: 123–130.
- Ham, R.W.J.M. van der & R. van der Meijden. 1984. Afwijkingen bij *Setaria viridis* (L.) Beauv. en *Setaria verticillata* (L.) Beauv. Gorteria 12: 37.
- Meijden, R. van der. 1984. *Tragopogon dubius* Scop. in Nederland. Gorteria 12: 23–25.
- Meijden, R. van der. 1984. *Tragopogon hybridus* L. adventief in Nederland. Gorteria 12: 86.
- Meijden, R. van der. 1984. Boekbesprekingen: Klapp, Gräser, en Hubbard, Grasses; beide in Natura 81: 225.
- Meijden, R. van der, E.J.M. Arnolds, F. Adema, E.J. Weeda & C.L. Plate. 1984. Standaardlijst van de Nederlandse flora 1983. Rijksherbarium, Leiden. 32 pp.

- Meijden, R. van der. 1985. Boekbesprekingen: E. Klapp, Taschenbuch der Gräser, Acta Bot. Neerl. 33: 383. J. Heimans c.s., Naamlijst van de Nederlandse plantesoorten. Acta Bot. Neerl. 34: 142–143; O. Polunin & A. Stainton, Flowers of the Himalaya. Acta Bot. Neerl. 34: 448.
- Mennema, J., R. van der Meijden & E.J. Weeda. 1985. Over *Oenanthe crocata* L. Gorteria 12: 267–280.
- Holverda, W.J., J. Mennema, R. van der Meijden, R.S.J. Smits & E.J. Weeda. 1986. Nieuwe vondsten van zeldzame planten in Nederland in 1984. Gorteria 13: 51–65.
- Meijden, R. van der. 1986. Boekbesprekingen: J. Mennema c.s. (eds), Atlas van de Nederlandse Flora 2. Acta Bot. Neerl. 35: 373–374; O. Polunin & M. Walters, A guide to the vegetation of Britain and Europe. Acta Bot. Neerl. 35: 374.
- Meijden, R. van der & L. Vanhecke. 1986. Naamlijst van de flora van Nederland en België. Gorteria 13: 87–170. Speciale uitgave van het Rijksherbarium en de Nationale Plantentuin van België.
- Meijden, R. van der. 1987. Veranderde Nederlandse namen ten opzichte van Heukels' Flora van Nederland. Gorteria 13: 185–189.
- Meijden, R. van der. 1987. Boekbespreking: E. Hulten & M. Fries, Atlas of N. Eur. Vascular Plants. Acta Bot. Neerl. 36: 158–159.
- Meijden, R. van der & W.J. Holverda. 1987. Nieuwe vondsten van zeldzame planten in 1985 en 1986. Gorteria 13: 221–242.
- Mennema, J & R. van der Meijden. 1987. Boekaankondigingen. Gorteria 13: 246.
- Runhaar, J., C.L.G. Groen, R. van der Meijden & R.A.M. Stevers. 1987. Een nieuwe indeling in ecologische groepen binnen de Nederlandse flora. Gorteria 13: 277–359.
- Sosef, M.S.M., G.J.C.M. van Vliet, R. van der Meijden & M.J.P. Scannell. 1987. Catalogue of the herbaria of Antoni Gaymans (± 1630–1680) and a comparison with the plant-collection of the Leiden Hortus Botanicus in 1668. Rijksherbarium, Leiden.
- Meijden, R. van der. 1988. Boekaankondigingen. Gorteria 13: 274, 360.
- Meijden, R. van der. 1988. Over veranderingen in het aantal plantensoorten in Nederland. Kruidnieuws (jubileumnummer): 22–24. (Samenvatting lezing).
- Meijden, R. van der. 1988. Polygalaceae. In: C.G.G.J. van Steenis & W.J.J.O. de Wilde (red.), Flora Malesiana, ser. 1, 10: 455–539.
- Meijden, R. van der. 1988. Boekaankondigingen. Gorteria 14: 90, 115–118, 148.
- Meijden, R. van der & W.J. Holverda. 1988. Nieuwe vondsten van zeldzame planten in 1987. Gorteria 14: 71–89.
- Meijden, R. van der & W.J. Holverda. 1988. Floravervalzing door onachtzaamheid: *Bromus inermis* subsp. *pumpellianus* nieuw voor Nederland. Gorteria 14: 95–96.
- Holverda, W.J. & R. van der Meijden & J. Cortenraad. 1989. *Apera interrupta* (L.) Beauv. (Stijve windhalm), een dwaalgast burgert in. Gorteria 15: 141–148.
- Kiers, A.M., K. Bachmann & R. van der Meijden. 1998. Morphological and molecular analysis of Endive, Chicory and their wild relatives (*Cichorium*, Asteraceae). Acta Bot. Neerl. 47: 262–263.
- Meijden, R. van der. 1989. Grote opkomst op eerste FLORON-dag. Gorteria 15: 3–5.
- Meijden, R. van der, C.L. Plate & E.J. Weeda (red.). 1989. Atlas van de Nederlandse Flora 3. Minder zeldzame en algemene soorten. Rijksherbarium / Hortus Botanicus, Leiden, in samenwerking met het Centraal Bureau voor de Statistiek, Voorburg / Heerlen. 264 pp.
- Weeda, E.J. & R. van der Meijden. 1989. Toegenomen kennis van fonteinkruiden in beeld gebracht. Vanellus 42: 52–56.
- Witte, J.P.M. & R. van der Meijden. 1989. Ecosystemen van vochtige en natte standplaatsen in Nederland. Verspreiding en verandering afgeleid uit het florabestand van Rijksherbarium en CBS en het bodemkundige bestand van het Staring Centrum. Nota Rijkswaterstaat 89.071, Rijkswaterstaat / Rijksherbarium/Hortus Botanicus, Arnhem/Leiden. 56 pp. + 10 kaarten.
- Witte, J.P.M., F.H.M. van der Ven, F.A.M. Claessen, C.R.A. Overmars, W. Stortelder, H.W.J. van der Valk, R. van der Meijden & G. Veenbaas. 1989. Predicting the effects of national water management on terrestrial ecosystems in the Netherlands. Proceedings of the Baltimore Symposium, May 1989. IAHS publ. no. 180: 277–284.
- Meijden, R. van der. 1990. Nieuwe wetenschappelijke namen in de 21^e editie van Heukels' Flora van Nederland: Een nieuwe combinatie in *Caltha*. Gorteria 16: 48.

- Meijden, R. van der. 1990. Heukels' Flora van Nederland, ed. 21. (Met medewerking van E.J. Weeda, W.J. Holverda & P.H. Hovenkamp). Wolters-Noordhoff, Groningen. 662 pp.
- Meijden, R. van der. 1990. Verslag van de FLORON-excursie op 19 mei 1990; de eerste ervaringen met Rode Lijst inventarisaties (in FLORON-nieuws). *Gorteria* 16: 86–88.
- Meijden, R. van der & W.J. Holverda. 1990. Oproep: terugzenden van Rijksherbariumstreeplijsten van ná 1980. *Gorteria* 16: 48–49.
- Weeda, E.J., R. van der Meijden & P.A. Bakker. 1990. FLORON-Rode Lijst 1990. Rode Lijst van in Nederland bedreigde en verdwenen plantesoorten (Pteridophyta en Spermatophyta) in de periode 1.I.1980–1.I.1990. *Gorteria* 16: 2–26.
- Witte, J.P.M. & R. van der Meijden. 1990. Natte en vochtige ecosystemen. Wetenschappelijke Mededeling KNNV nr. 200, Utrecht. 55 pp.
- Claessen, F.A.M., J.P.M. Witte, C.L.G. Groen & R. van der Meijden. 1991. Terrestrische natuur en de waterhuishouding van Nederland. *H₂O* 24: 330–337.
- Londo, G. & R. van der Meijden. 1991. (Her-)introductie van plantesoorten: floravervalsing of natuurbehoud? *De Levende Natuur* 92: 176–182.
- Meijden, R. van der. 1991. FLORON, of het flora-onderzoek in Nederland op nieuwe wegen. *Dumortiera* 43: 1–5.
- Meijden, R. van der. 1991. Een amusante vergissing. FLORON-katern *Gorteria* 3: 20.
- Meijden, R. van der. 1991. Wilde flora; verarming en vervalsing. *Groei & Bloei* 5 (mei 1991): 24–25.
- Meijden, R. van der & H.E. Barendregt. 1991. Over de nieuwe streeplijst en het vraagstuk van de volledigheid van inventarisaties. FLORON-katern *Gorteria* 2: 9–12.
- Meijden, R. van der, L. van Duuren, E.J. Weeda & C.L. Plate. 1991. Standaardlijst van de Nederlandse flora 1990. *Gorteria* 17: 75–127.
- Meijden, R. van der & W.J. Holverda. 1991. Nieuwe vondsten van zeldzame planten in 1988, 1989 en 1990. *Gorteria* 16: 125–147.
- Morat, Ph. & R. van der Meijden. 1991. *Balgoya* (Polygalaceae, trib. Moutabeeae), a new genus from New Caledonia. *Bull. Mus. Natl. Hist. Nat., B, Adansonia* 13: 3–8.
- Groen, C.L.G., M. Gorree, R. van der Meijden, R. Huele & M. van 't Zelfde. 1992. FLORBASE: een bestand van de Nederlandse flora, periode 1975–1990. Rapport Onderzoek Effecten Grondwaterwinning 4. RIVM, Bilthoven (tevens CML-rapport 91; CML, Leiden). 89 pp.
- Meijden, R. van der & F.T. de Vries. 1992. Real chances for spontaneous gene flow from cultivated plants to the wild flora of the Netherlands. In: R. Casper & J. Landsmann (red.), *Proceedings 2nd International Symposium on the Biosafety results of field tests of genetically modified plants and microorganisms*, May 11–14, 1992, Goslar, Germany: 263. (Samenvatting poster).
- Vries, F.T. de, R. van der Meijden & W.A. Brandenburg. 1992. Botanical Files. A study on the real chances for spontaneous gene flow from cultivated plants to the wild flora of the Netherlands. Ministerie VROM - DGM - Directie Stoffen, Veiligheid, Straling. Publicatiereeks Risicobeoordeling Genetisch Gemodificeerde Organismen, Rapport nr. SVS/GGO/2, 100 pp.; in hetzelfde jaar ook uitgegeven als: Botanical Files. A study on the real chances for spontaneous gene flow from cultivated plants to the wild flora of the Netherlands. *Gorteria Supplement* 1: 1–100.
- Witte, J.P.M., C.L.G. Groen & R. van der Meijden. 1992. Toetsing van de verspreiding van ecotoopgroepen aan het LKN-bestand. Rapport Onderzoek Effecten Grondwaterwinning 14: 29 pp. + 15 kaarten. RIVM, Bilthoven (tevens CML-rapport 92; CML, Leiden).
- Witte, J.P.M., F. Klijn, F.A.M. Claessen, C.L.G. Groen & R. van der Meijden. 1992. A model to predict the impacts of hydrologic changes on terrestrial ecosystems in The Netherlands, and its use in a climate scenario. *Wetlands Ecol. Managem.* 2: 69–83.
- Meijden, R. van der. 1993. Hogere planten; een geannoteerde soortenlijst. Proefproject Flora en Fauna 2030, Achtergrondreeks, deel 2. FLORON / Min. VROM / Leiden / Den Haag. 25 pp. Achtergrondrapport bij: A.H. Ovaa, J. Latour & R. Reiling (red.): *Flora en Fauna 2030; Lange termijn effecten van milieubeleid op flora en fauna: schattingen door middel van expert judgement*. Hoofdrapport Flora en Fauna 2030. LUW / RIVM, Wageningen / Bilthoven.
- Meijden, R. van der. 1993. Een praktijkvoorbeeld: Dotterbloem en Waterviolier. In: C.A.M. van Swaay & I. van Halder (red.), *Jaarboek Natuur 1993, PGO–Flora en Fauna*: 28–35. De Vlinderstichting, Wageningen.

- Witte, J.P.M. & R. van der Meijden. 1993. Verspreiding en natuurwaarden van ecotoopgroepen in Nederland. Deelrapport 6, RIVM-project 'Effecten Grondwaterwinning'. Landbouwniversiteit Wageningen / Rijksherbarium/Hortus Botanicus, Wageningen / Leiden. 77 pp. + 41 pp. bijlagen.
- Groen, C.L.G., R. van der Meijden, J.G. Nienhuis, U. Pakes & J.P.M. Witte. 1994. Het ecohydrologisch voorspellingsmodel DEMNAT-2; interpretatie van de rekenresultaten. Rapport Onderzoek Effecten Grondwaterwinning 13. RIVM, Bilthoven. 104 pp.
- Groen, C.L.G., R. van der Meijden & H. Runhaar. 1994. The use of floristic data to establish the occurrence and quality of ecosystems. In: F. Klijn (red.), *Ecosystem classification for environmental management*: 275–290. Kluwer Academic Press, Dordrecht.
- Meijden, R. van der. 1994. Over florakennis. *Mens en Natuur* 45: 48–49.
- Frietema de Vries, F.T., R. van der Meijden & W.A. Brandenburg. 1994. Botanical Files on Lettuce. On the chances for gene flow between wild and cultivated lettuce (*Lactuca sativa* L. including *L. serriola* L., Compositae) and the generalized implications for risk-assessment of genetically modified plants. *Gorteria Supplement* 2: 1–44.
- Kloosterman, F.H. & R. van der Meijden. 1994. Eindverslag digitalisering van het IVON-archief (historisch floristisch bestand) van het Rijksherbarium te Leiden. TNO-rapport OS 94–42B. TNO / Rijksherbarium/Hortus Botanicus, Delft / Leiden.
- Meijden, R. van der. 1994. European Botanical Files in relation to the safety of genetically modified plants: A case study in the Netherlands. In: Anonymus. Ottawa '92: The OECD workshop on methods for monitoring organisms in the environment. OECD Environment Monographs 90: 27–35. Parijs.
- Meijden, R. van der, W.J. Holverda, J.J. Vermeulen & E.J. Weeda. 1994. Nieuwe vondsten van zeldzame planten in 1991 en 1992. *Gorteria* 19: 117–161.
- Meijden, R. van der & J.J. Vermeulen. 1994. Over *Lobelia inflata* L. en *Lobelia urens* L. (Campanulaceae). *Gorteria* 20: 105–108.
- Witte, J.P.M., C.L.G. Groen, R. van der Meijden & J.G. Nienhuis. 1994. DEMNAT: a national model for the effects of water management on the vegetation. In: J.C. Hooghart & C.W.S. Posthumus (red.), *The use of hydro-ecological models in the Netherlands. Proceedings and Information / TNO Committee on Hydrological Research* 47: 31–52.
- Gremmen, N.J.M. & R. van der Meijden. 1995. Introduced *Agrostis* species at sub-Antarctic Marion Island. *S. African J. Antarc. Res.* 25: 85–86.
- Groen, C.L.G., R. van der Meijden & J.P.M. Witte. 1995. Using floristic data for determining the geographic distribution of terrestrial and semi-aquatic ecosystems. In: D. Bellan-Santini, G. Bonin & C.C. Emig (red.), *Functioning and dynamics of natural and perturbed ecosystems*: 409–422. Lavoisier, Parijs.
- Meijden, R. van der. 1995. FLORBASE: een mijlpaal in de floristiek. *Gorteria* 21: 66–68. (Samenvatting lezing).
- Meijden, R. van der, & J.E.M. Gillis. 1995. De samenstelling van de Nederlandse flora gerelateerd aan de kans op uitsterven (verdwijnen) van plantensoorten in de 20^e eeuw. In: E.J. Nieuwkerken & A.J. van Loon (red.), *Biodiversiteit in Nederland*: 29–42. Nationaal Natuurhistorisch Museum, Leiden. (Te downloaden van de website www.naturalis.nl – kies: Natuurinformatie → Biodiversiteit in Nederland).
- Meijden, R. van der, J.J. Vermeulen, G.M. Lokhorst, M.E. Noordeloos, H. van Dam, J.A. Sinkeldam, F.A.C. Kouwets & P.F.M. Coesel. 1995. Botanische diversiteit in Nederland: de getallen. In: E.J. Nieuwkerken & A.J. van Loon (red.), *Biodiversiteit in Nederland*: 43–48. Nationaal Natuurhistorisch Museum, Leiden. (Te downloaden van de website www.naturalis.nl – kies: Natuurinformatie → Biodiversiteit in Nederland).
- Witte, J.P.M. & R. van der Meijden. 1995. Verspreidingskaarten van de botanische kwaliteit in Nederland uit FLORBASE. *Gorteria* 21: 3–59.
- Meijden, R. van der. 1996. Heukels' Flora van Nederland, ed. 22. Wolters-Noordhoff, Groningen. 676 pp.
- Meijden, R. van der. 1996. Heukels' flora en de nieuwe spelling. *Onze Taal* 65: 114–115.
- Meijden, R. van der. 1996. Studie van de wilde flora: bomen in Nederland. In: Almanakcommissie: *Boom. Almanak 1996*: 47–49. Leidse Biologen Club, Leiden.

- Meijden, R. van der & H. Duistermaat. 1996. Aanvullingen en correcties op de FLORON Rode Lijst (1990). *Gorteria* 22: 5–6.
- Meijden, R. van der, L. van Duuren & H. Duistermaat. 1996. Standaardlijst van de Nederlandse flora 1996. Overzicht van de wijzigingen sinds 1990. *Gorteria* 22: 1–5.
- Meijden, R. van der, C.L.G. Groen, J.J. Vermeulen, T. Peterbroers, M. van 't Zelfde, & J.P.M. Witte. 1996. De landelijke floradatabank FLORBASE-1. Eindrapport. Rijksherbarium/Hortus Botanicus, Centrum voor Milieukunde & Vakgroep Waterhuishouding, Landbouwniversiteit Wageningen, Leiden / Wageningen.
- Meijden, R. van der, W.J. Holverda & H. Duistermaat. 1996. Nieuwe vondsten van zeldzame planten in 1993, 1994 en (ten dele) 1995. *Gorteria* 22: 57–81.
- Witte, J.P.M., R. van der Meijden & C.L.G. Groen. 1996. Verschillende bijdragen over ecotopen, ecosystemen en grondwater in het TNO-rapport Landelijke Hydrologische Systemanalyse, dat is uitgegeven als een reeks deelrapporten: Ligging actuele drassige gebieden (mogelijk met kwel) en infiltratiegebieden. – Op basis van ecosystemen. In: Deelrapport 2 (F.H. Kloosterman), Deelgebied Midden-Nederland. De regionale grondwaterstromingssteels rond de Veluwe en de Utrechtse Heuvelrug: 53–66. TNO-rapport OS-R-93-41(B). – Identificatie van het huidige grondwaterstromingspatroon – Aan de hand van biotische gegevens. In: Deelrapport 3 (A.J.H. Negenman, J.W.A. Foppen & F.H. Kloosterman), Deelgebied Noord- en Zuid-Holland ten zuiden van het Noordzeekanaal: 46–53. TNO-rapport GG-R-96-12(B). – Verkenning van het huidige regionale grondwaterstromingspatroon – Verspreiding van ecotoopgroepen. In: Deelrapport 4 (J.M.J. Gieske), Deelgebied Noord-Holland; beschrijving van regionale grondwaterstromingsstelsels: 30–38. TNO-rapport GG-R-95-11(B). – Ligging actuele drassige gebieden (mogelijk met kwel) en infiltratiegebieden. – Op basis van ecosystemen. In: Deelrapport 5 (R.J. Schuurman), Noord-Brabant en Limburg: 70–82. TNO-rapport GG-R-96-66(B). – Ibidem. In: Deelrapport 6 (P.T.M. Vermeulen & R.J. Schuurman), Het gebied ten oosten van de IJssel (Salland, etc): 93–103. TNO-rapport GG-R-95-91(B). – Ligging actuele drassige gebieden (mogelijk met kwel) en infiltratiegebieden. – Op basis van ecosysteemgegevens. In: Deelrapport 7 (E. de Heer, J.M.J. Gieske & G.K. Brouwer), Deelgebied Noord-Nederland: 70–82. TNO-rapport GG-R-95-29(B). – Verkenning van het huidige regionale grondwaterstromingspatroon – Met behulp van ecosystemen. In: Deelrapport 8 (J.W.A. Foppen & J.M.J. Gieske), Deelgebied Zeeland en Goeree-Overflakkee: 36–42. TNO-rapport OS-94-25(B). (I)GG-TNO, Delft.
- Groen, C.L.G., H. Duistermaat, A.J. Lemaire, R. van der Meijden, T.F. Peterbroers & W.J. van der Slikke. 1997. Hogere planten. In: K. Veling, L. Verheggen & I. Van Halder (red.), *Jaarboek Natuur 1997; de winst- en verliesrekening van de Nederlandse natuur*: 43–61. Stichting Uitgeverij van de KNNV, Utrecht.
- Groen, C.L.G. & R. van der Meijden. 1997. Een Ecologische Kapitaal Index voor de flora. Aanzet tot kwantificering van de floristische kwaliteit. Rapport FLORON en Rijksherbarium/Hortus Botanicus, Leiden. 28 pp.
- Meijden, R. van der. 1997. Wilde plantenzaden in overvloed beschikbaar – maar dan uit eigen omgeving! In: N. Jonker (red.): *De Natuur een handje helpen, mag dat?*: 11–17. Rapport Vereniging Agrarisch Natuurbeheer Waterland, Purmerend.
- Meijden, R. van der. 1997. Over het soortbegrip bij orchideeën en andere planten. *Eurorchis* 8: 8–14.
- Meijden, R. van der, W.J. Holverda & H. Duistermaat. 1997. Nieuwe vondsten van zeldzame planten in 1995 en 1996. *Gorteria* 23: 157–177.
- Meijden, R. van der, L. Röst & C.R.M. Koopman. 1997. NIBI-richtlijnen voor de schrijfwijze van biologische namen. December 13, 1997. *Bionieuws* 20: 16.
- Meijden, R. van der. 1998. Heukels' Flora van Nederland, ed. 22, gecorrigeerde bijdruk. Wolters-Noordhoff, Groningen. 676 pp.
- Meijden, R. van der. 1998. De spelling van de Nederlandse plantennamen volgens de NIBI-richtlijnen. *Gorteria* 24: 33–35.
- Meijden, R. van der. 1998. Frustratie en inspiratie. In: W. van Strien (red.), *De toekomst in de kijker; een overzicht van het project Flora en Fauna 2030*: 21–23. VROM, Den Haag.
- Meijden, R. van der. 1998. Heukels' Interactieve Flora van Nederland. MacIntosh cd-rom, versie 1.0. ETI World Biodiversity Database, CD-ROM Series. ETI / Rijksherbarium, Amsterdam / Leiden.

- Meijden, R. van der. 1999. Heukels' Interactieve Flora van Nederland. Windows cd-rom, versie 1.0. ETI World Biodiversity Database, CD-ROM Series. ETI / Rijksherbarium, Amsterdam / Leiden.
- Groen, C.L.G., A.J. de Bonte, R. van der Meijden & R.C.M.J. van Moorsel. 1999. Kwalitatieve verbetering van de historische floradatabank FLORIVON: indicator-soorten van aquatische, natte en vochtige milieus. FLORON-rapport 17. FLORON, Leiden. 53 pp.
- Kiers, A.M., T.H.M. Mes, R. van der Meijden & K. Bachmann. 1999. Morphologically defined *Cichorium* (Asteraceae) species reflect lineages based on chloroplast and nuclear (ITS) DNA data. *Syst. Bot.* 24: 645–659.
- Meijden, R. van der. 1999. 2.3 Interactive Flora of the Netherlands. In: H. Syngé & J. Akeroyd, *Planta Europa, Proceedings of the Second European Conference on the Conservation of Wild Plants* 9–14 June, 1998, Uppsala, Sweden: 121–122. Swedish Threatened Species Unit & Plantlife, Uppsala / Londen.
- Meijden, R. van der, W.J. Holverda & H. Duistermaat. 1999. Nieuwe vondsten van zeldzame planten in 1997, 1998 en 1999. *Gorteria* 25: 117–136.
- Kiers, A.M., T.H.M. Mes, R. van der Meijden & K. Bachmann. 2000. A search for diagnostic AFLP markers in *Cichorium* species with emphasis on endive and chicory cultivar groups. *Genome* 43: 470–476.
- Meijden, R. van der. 2000. Nieuwe flora: de flora van de grote stad. *De Levende Natuur* 101: 198–200.
- Meijden, R. van der. 2000. *Verbascum pulverulentum* Vill. op Voorne ingeburgerd. *Gorteria* 26: 246–248.
- Meijden, R. van der, B. Odé, C.L.G. Groen, J.P.M. Witte & D. Bal. 2000. Bedreigde en kwetsbare vaatplanten in Nederland. Basisrapport met voorstel voor de Rode Lijst. *Gorteria* 26: 85–208.
- Ham, R.W.J.M. van der & R. van der Meijden. 2001. *Daphne laureola* L. (Zwart peperboompje) in Nederland. *Gorteria* 27: 135–137.
- Westhoff, V. & R. van der Meijden. 2000. *Oenanthe pimpinelloides* L. (Bevernelstorkruid): indigeneiteit en onderscheidbaarheid. *Gorteria* 26: 25–31.
- Witte, J.P.M., R. van Ek & R. van der Meijden. 2000. Verspreidingskaarten van ecotoopgroepen uit het FLORIVON-bestand. RIZA-rapport, Lelystad. 65 pp.
- Witte, J.P.M. & R. van der Meijden. 2000. Mapping ecosystem types by means of ecological species groups. *Ecol. Engin.* 16: 143–152.
- Meijden, R. van der. 2001. Wachtkamersorten. 2001. Uw aanvullingen graag! *Gorteria* 27: 42–44.
- Meijden, R. van der, W.J. Holverda & W.J. van der Slikke. 2001. Nieuwe vondsten van zeldzame planten in 1999 en 2000. *Gorteria* 27: 121–132.
- Oene, H. van, W.N. Ellis, M.M.P.D. Heijmans, D. Mauquoy, W.L.M. Tamis, A.J.H. van Vliet, F. Berendse, B. van Geel, R. van der Meijden & S.A. Ulenberg. 2001. Long-term effects of climate change on biodiversity and ecosystem processes. Dutch National Research Programme on Global Air Pollution and Climate Change. Rapport nr. 4190 200 089. Wageningen / Bilthoven. 306 pp.
- Tamis, W.L.M., M. van 't Zelfde & R. van der Meijden. 2001. Changes in plant vascular biodiversity in the Netherlands in the 20th century explained by climatic and other environmental characteristics. In: H. van Oene, H. W.N. Ellis, M.M.P.D. Heijmans, D. Mauquoy, W.L.M. Tamis, A.J.H. van Vliet, F. Berendse, B. van Geel, R. van der Meijden & S.A. Ulenberg. 2001. Long-term effects of climate change on biodiversity and ecosystem processes: 23–51. Dutch National Research Programme on Global Air Pollution and Climate Change. Rapport no 4190 200 089. Wageningen / Bilthoven.
- Pelser, P.B., B. Gravendeel & R. van der Meijden. 2002. Tackling speciose genera: species composition and phylogenetic position of *Senecio* sect. *Jacobaea* (Asteraceae) based on plastid and nrDNA sequences. *Am. J. Bot.* 89: 929–939.
- Tamis, W., M. van 't Zelfde, R. van der Meijden, K. Groen & A.-J. Rossenaar. 2002. De effecten van klimaatverandering bij hogere planten in Nederland. Veldsymposium klimaatverandering, 6 juni 2002, Putten. (Samenvatting lezing, gepubliceerd als persbericht; webpublicatie op www.natuurmedia.nl/klimaatverandering/index.htm, gelinkt aan www.opgewarmdnederland.nl).
- Kalkman, C., redactie en bewerking: M.M. Nauta en R. van der Meijden. 2003. Planten voor dagelijks gebruik. Botanische achtergronden en toepassingen. KNNV Uitgeverij, Utrecht. 352 pp.

- Meijden, R. van der. 2003. Stop de veeteelt in natuurgebieden! *Bionieuws* 2003, 21: 10.
- Meijden, R. van der & B. Odé. 2003. Wachtkamer- en standaardlijstsoorten 2003. *Gorteria* 29: 99–105.
- Meijden, R. van der, W.J. Holverda, R.C.M.J. van Moorsel & W.J. van der Slikke. 2003. Nieuwe vondsten van zeldzame planten in 2001 en 2002. *Gorteria* 29: 134–154.
- Pelser, P.B., B. Gravendeel & R. van der Meijden. 2003. Phylogeny reconstruction in the gap between too little and too much divergence: the closest relatives of *Senecio jacobaea* according to DNA sequences and AFLPs. *Molec. Phylog. Evol.* 29: 613–628.
- Tamis, W.L.M., J. van Heeswijk, M. van 't Zelfde, R. van der Meijden & C.L.G. Groen. 2003. Digitale ontsluiting van historische floristische streeplijsten van de provincie Drenthe. *Gorteria* 29: 157–169.
- Tamis, W.L.M., M. van 't Zelfde & R. van der Meijden. 2003. Effecten van klimaatsverandering op hogere planten in Nederland. *De Levende Natuur* 104: 75–79.
- Tamis, W.L.M., M. van 't Zelfde & R. van der Meijden. 2003. Effecten van klimaatsverandering op planten in Nederland. *Gorteria* 29: 93–98.
- Meijden, R. van der. 2004. *Hypochaeris glabra* L. (Glad biggenkruid) uit het vergeethoekje. *Gorteria* 30: 7–9.
- Meijden, R. van der. 2004. Vlier met rode herfstkleur! *Gorteria* 30: 213.
- Meijden, R. van der & L.I. Kooistra. 2004. Hap, slik, weg met de Grote Grazers! Die brengen de biodiversiteit in gevaar. *NRC-Handelsblad* 6–7 maart: 18. Zie ook p. 189 van deze aflevering van *Gorteria*.
- Pelser, P.B., K. van den Hof, B. Gravendeel & R. van der Meijden. 2004. The systematic value of morphological characters in *Senecio* sect. *Jacobaea* (Asteraceae) as compared to DNA sequences. *Syst. Bot.* 29: 790–805.
- Stace, C., R. van der Meijden (red.) & I. de Kort (red.). 2004. Interactive Flora of the British Isles: a digital encyclopedia. Windows & Macintosh dvd-rom, versie 1.0 + handleiding (18 p.). ETI, Amsterdam.
- Tamis, W.L.M., R. van der Meijden, J. Runhaar, R.M. Bekker, W.A. Ozinga, B. Odé & I. Hoste. 2004. Standaardlijst van de Nederlandse flora 2003. *Gorteria* 30: 101–195.
- Gravendeel, B., D. Mabblerley & R. van der Meijden. 2005. Een andere indeling van plantenfamilies: nieuwe inzichten uit DNA-onderzoek. In: R. van der Meijden (red.), *Heukels' Flora van Nederland*: 12–17. Wolters-Noordhoff, Groningen.
- Meijden, R. van der. 2005. *Heukels' Flora van Nederland*, ed. 23. Wolters-Noordhoff, Groningen / Houten. 685 pp.
- Meijden, R. van der. 2005. *Trapa natans* inheems, maar nog niet zo lang geleden uitgestorven. *Gorteria* 31: 52.
- Tamis, W.L.M., R. van der Meijden, J. Runhaar, R.M. Bekker, W.A. Ozinga, B. Odé & I. Hoste. 2005. Annex: Standaardlijst van de Nederlandse flora 2003. In: W.L.M. Tamis, *Changes in the flora of the Netherlands in the 20th century*. *Gorteria Supplement* 6: 135–229. (Gecorrigeerde versie van de publicatie in 2004 in *Gorteria* 30, 4/5: 101–195).
- Tamis, W.L.M., M. van 't Zelfde, R. van der Meijden & H.A. Udo de Haes. 2005. Changes in vascular plant biodiversity in the Netherlands in the 20th century explained by climatic and other environmental characteristics. *Climatic Change* 72: 37–56.
- Meijden, R. van der. 2006. Plantennamen bedenken we zelf. In: Anoniem (red.), *Waar bloeien schuddekopies en zwijntjesgras*: 23–27. Meertens Instituut, Amsterdam. (Samenvatting lezing).
- Meijden, R. van der. 2006. Fantoombestrijding bij Jacobskruiskruid. *NRC-Handelsblad* 4 augustus: 7.
- Meijden, R. van der. 2006. *Cerastium glutinosum* Fr. (Bleke hoornbloem) en *C. pumilum* Curt. (Steenhoornbloem) in Nederland. *Gorteria* 32: 50–52.
- Meijden, R. van der & W.J. Holverda. 2006. Revisie van het NHN-herbariummateriaal van *Carex lepidocarpa* Tausch (Schubzegge) en *Carex flava* L. (Gele zegge) in Nederland. *Gorteria* 31: 129–136.
- Meijden, R. van der & W.J. Holverda. 2006. Nieuwe vondsten van zeldzame planten in 2003 en 2004. *Gorteria* 32: 1–33.
- Meijden, R. van der. 2007. *Heukels' Interactieve Flora van Nederland*. Windows dvd-rom, versie 2.0. ETI / Nationaal Herbarium Nederland, Amsterdam / Leiden.

- Tamis, W.L.M. & R. van der Meijden. 2007. De uitwerking van de Natuurwaarde-index voor de duinen. *Gorteria* 33: 11–20. (postuum).
- Blamey, M., R. van der Meijden & F. Van Rossum. 2009. Wild Flowers of Benelux. A pocket Flora of Netherlands – Belgium – Luxembourg. Domino Books, Frankrijk. (postuum, verschijnt waarschijnlijk in het voorjaar van 2009).
- Blamey, M., R. van der Meijden & F. Van Rossum. 2009. Wilde Planten van Nederland, België en Luxemburg. Een pocketflora van Benelux. Domino Books, Frankrijk. (postuum, verschijnt waarschijnlijk in het voorjaar van 2009).
- Blamey, M., R. van der Meijden & F. Van Rossum. 2009. Plantes sauvages de Belgique, des Pays-Bas et du Luxembourg. Une flore de poche du Benelux. Domino Books, Frankrijk. (postuum, verschijnt waarschijnlijk in het voorjaar van 2009).
- Mourik, J. & R. van der Meijden. in voorbereiding. Kweekgrassen van de Nederlandse kust. *Gorteria*. (postuum).

Vernoemde soort

Voorzover bekend is *Rubus vandermeijdenii* A.Beek de enige plantensoort die naar Ruud van der Meijden is vernoemd. Deze soort, die in 1997 door Bram van de Beek werd beschreven¹, komt voor vanaf het uiterste zuiden van Zuid-Limburg tot in de omgeving van Namen in België.² In Nederland komt de soort dus alleen voor in Zuid-Limburg, en dan ook maar op slechts enkele plaatsen die vlak bij de Nederlands-Belgische grens zijn gelegen, namelijk Gronsveld en de Heimans-groeve bij Epen (Fig. 1). De soort groeit in heggen en langs wegen op kalkbodems.

In zijn laatste editie van de Heukels' Flora van Nederland³ hield Ruud zelf voor het geslacht *Rubus* (Braam) overigens ruimere soortomgrenzingen aan dan in zijn voorgaande edities^{4–6}, en is *R. vandermeijdenii* niet als aparte soort opgenomen. Het materiaal van *R. vandermeijdenii* is met deze laatste editie van Heukels' Flora op naam te brengen als materiaal van *R. fruticosus* (Gewone braam).

1. A. van de Beek. 1997. Brombeeren aus den östlichen Niederlanden und angrenzenden Gebieten. *Osnabr. Naturw. Mitt.* 23: 37–55.
2. A. van de Beek, in een e-mail d.d. 2 april 2009.
3. R. van der Meijden. 2005. Heukels' Flora van Nederland, ed. 23. Wolters-Noordhoff, Groningen/Houten.
4. R. van der Meijden, E.J. Weeda, F.A.C.B. Adema & G.J. de Joncheere. 1983. Flora van Nederland, ed. 20. Wolters-Noordhoff, Groningen.
5. R. van der Meijden. 1990. Heukels' Flora van Nederland, ed. 21. Wolters-Noordhoff, Groningen.
6. R. van der Meijden. 1996. Heukels' Flora van Nederland, ed. 22. Wolters-Noordhoff, Groningen.

→

Fig. 1. Nederlands herbariummateriaal van *Rubus vandermeijdenii* A.Beek in de collectie van het Nationaal Herbarium Nederland te Leiden, verzameld door Dries Touw op 15 juli 1962 in het noordelijk deel van de Heimansgroeve bij Epen, Zuid-Limburg. De soortnaam die Bram van de Beek in 1993 voor het materiaal gebruikt is slechts een provisorische naam.^{1 2} Foto: Ben Kieft (NHN).

Rubus limburgensis Beek
det. A. van de Beek
(Rijksherbarium, Leiden) 7-7-1993

R. vandermeijdenii Beek
det. v. d. Beek
(Rijksherbarium, Leiden) .1998

HERBARIUM A. TOUW

Nom.: *Rubus* (aff. *radula*) No.: 4869
Leg.: A.T. Dat. 15 07 62
Det.: A.T. Dat.
Loc.: Z-Limburg; onderin het noordelijke
deel van de Heimaansgruwe bij Epen
Annot.:

8 0126